

Adrian Uljasz

(Rzeszów)

**DZIAŁALNOŚĆ TEATRU MASKA W RZESZOWIE
W LATACH 2015–2019 W ZAKRESIE UPOWSZECHNIANIA
I ANIMACJI KULTURY W ŚWIELE PUBLIKACJI
PRASOWYCH I INTERNETOWYCH**

Ważny element życia codziennego mieszkańców naszego kraju stanowi uczestnictwo w kulturze artystycznej, dostępnej dzięki mediom oraz za pośrednictwem internetu, telewizji czy radia. Drugi rodzaj kontaktu ze sztuką umożliwiają przede wszystkim samorządowe instytucje kultury: biblioteki publiczne, muzea, galerie, domy kultury i teatry.

Artykuł dotyczy działalności instytucji podległej miejskim władzom samorządowym Rzeszowa – zawodowej sceny lalkowej, jaką jest Teatr Maska w Rzeszowie. Jej korzenie sięgają roku 1952, kiedy w Powiatowym Domu Kultury (PDK) w Jarosławiu w województwie rzeszowskim powstał amatorski teatr lalek Kacperek założony i prowadzony przez Izabelę Melińską. Zespół tworzyli dorośli amatorzy. W 1956 r. teatr uzyskał status sceny zawodowej pod nazwą Wojewódzki Teatr Lalki i Aktora Kacperek. Nadal miał siedzibę w Jarosławiu. Pierwszym dyrektorem została instruktor z PDK w Kolbuszowej Maria Siedmiograj. Po roku instytucję przeniesiono do Rzeszowa, gdzie bardzo długo nie miała własnego budynku. Zespół występował głównie na scenie Wojewódzkiego Domu Kultury i gościnnie na terenie województwa¹. W 1999 r. placówka zmieniła nazwę na Teatr Maska w Rzeszowie i przeniosła się do własnego gmachu w centrum miasta, z dużą, nowoczesną salą widowiskową i sceną. Od 2008 r.

¹ B. Szarzyńska, *Teatralne i muzyczne instytucje zawodowe w Rzeszowie 1944–1975*, Rzeszów 2007, s. 145–149.

w budynku istnieje dodatkowo scena kameralna. W tym samym obiekcie znajduje się inna samorządowa instytucja kultury prowadząca działalność skierowaną do dzieci – Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy².

Wizyty na spektaklach z repertuaru Maski stanowią istotny element życia dużej części mieszkańców Rzeszowa. Są to odświeżające wydarzenia w życiu dziecięcych widzów. Teatr Maska, tak jak wszystkie inne instytucje teatralne, upowszechnia kulturę. W działalności rzeszowskich lalkarzy odgrywają pewną rolę również elementy animacyjne stanowiące przykład nowoczesnych metod promocji kultury. Autor artykułu omówi powyższe kwestie oraz skupi się na sprawach internetowych sposobów popularyzacji oferty teatru. Baza źródłowa prezentowanych rozważań to publikacje prasowe i internetowe, ponieważ internet jest obecnie najważniejszym środkiem promocji sztuki teatralnej. Dzieje się tak z uwagi na ogromny zasięg społeczny i geograficzny oraz multimedialność i zarazem metamedialność sieci internetowej.

Zadania Teatru Maski to zgodnie z jego statutem (paragraf 6): „1) tworzenie dóbr kultury poprzez produkcję widowisk teatralnych, 2) poszukiwanie nowych form twórczości teatralnej przy użyciu rozmaitych form sztuki teatralnej i estradowej, 3) gromadzenie, dokumentowanie i udostępnianie dóbr kultury, 4) edukacja teatralna i wychowanie przez sztukę, 5) tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu teatralnego”³.

Dyrektorem naczelnym Maski była w omawianym okresie i jest nadal, w 2021 r., aktorka Monika Szela. Funkcję dyrektora artystycznego do 2019 r. pełnił aktor i reżyser Jacek Popławski. Od 2020 r. stanowisko zastępcy dyrektora do spraw artystycznych zajmuje reżyser Przemysław Jaszcak.

Teatr promował repertuar z zastosowaniem rozmaitych form upowszechniania i animacji kultury. Prezentując spektakle, upowszechniał kulturę. Za bardzo pozytywne trzeba uznać systematyczne kierowanie propozycji repertuarowych do odbiorców należących do wszystkich grup wiekowych, od najmłodszych dzieci, przez przedszkolne i wczesnoszkolne, po młodzież oraz osoby dorosłe.

Charakterystycznym zjawiskiem w działalności współczesnych polskich teatrów lalkowych jest przygotowywanie spektakli dla dzieci w wieku poniżej trzech lat, podczas gdy dawniej powyższy wiek był uznawany przez realizatorów za wstępną granicę wiekową biernego uczestnictwa w kulturze teatralnej. W dzisiejszych czasach teatry coraz częściej starają się pozyskać jako widzów

² Zob. *Historia*, <http://www.teatrmaska.pl/teatr/historia/> [dostęp: 2.04.2019] (strona internetowa Teatru Maski w Rzeszowie – zakładka *Historia*); <http://www.muzeumdobranocek.com.pl/p/> [dostęp: 2.04.2019] (strona internetowa Muzeum Dobranocek w Rzeszowie).

³ Zob. Statut Teatru Maski w Rzeszowie, paragraf 6, https://www.google.com/search?q=Teatr+maska+w+Rzeszowie+statut&rlz=1C1AOHY_plPL709PL709&oq=Teatr+maska+w+Rzeszowie+statut&aqs=chrome..69i57.9456j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8 [dostęp: 5.04.2019].

dzieci poniżej trzeciego roku życia, aby powiększyć widownię i jak najwcześniej zaczynać wychowanie odbiorców sztuki teatralnej.

Dobry przykład tej inicjatywy to inscenizacja *Czasoodkrywanie* z kameralnej sceny Maski – Kacperek, skierowana do odbiorców w wieku od dwóch do czterech lat, ze scenariuszem i w reżyserii Ewy Mrówczyńskiej. W przedstawieniu występowały oprócz reżyser dwie aktorki: Klaudia Cygoń i Małgorzata Szczyrek. Premiera odbyła się w grudniu 2015 r.⁴, a do czerwca 2019 r. dano 74 spektakle⁵. W styczniu 2016 r. Urszula Sobol podkreśliła w rzeszowskim dzienniku „Nowiny Gazeta Codzienna”, iż *Czasoodkrywanie* jako „(...) pierwsze (...) przedstawienie w Rzeszowie dedykowane najmłodszym jest świetną okazją, aby rozpocząć osvajanie dziecka z teatrem”⁶. Temat sztuki stanowi czas. Aktorki przybliżały dzieciom zjawiska związane z czasem, jego poczuciem i upływem. Zainteresowaniu i spontanicznym reakcjom ze strony widowni dobrze służyła kameralna sceneria i wynikający z niej bezpośredni kontakt między wykonawczyniami a widzami. Artystki osiągnęły sytuację braku podziału na scenę i widownię. Dzieci były zapraszane do zabawy. Po spektaklu mogły wchodzić na scenę i dotykać rekwizytów⁷.

Dolną granicę wieku widowni jeszcze bardziej obniżono w innej premierze Maski – w *Statku Noego* (scenariusz i reż. Katarzyna Kawalec), która odbyła się 27 listopada 2016 r. Inscenizacja ta cieszyła się wyjątkowym zainteresowaniem widzów, co skutkowało dużą liczbą spektakli. Adresatami były dzieci w wieku od jednego do pięciu lat. Aktorzy zabierali je w fikcyjną podróż statkiem w towarzystwie zwierząt, animowanych przez wykonawców⁸, a wiadomo, że zwierzęta i maskotki, mające ich formę, cieszą się dużym dziecięcym zainteresowaniem.

Dla nieco starszych widzów wystawiono sztukę Marty Guśniowskiej *O mniejszych braciszkach Świętego Franciszka* (premiera na scenie Kacperek – 3 grudnia 2017 r., realizacja dla dzieci od czwartego roku życia) cieszącą się

⁴ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/64233,szczegoly.html> [dostęp: 30.03.2019] (opis inscenizacji *Czasoodkrywanie*).

⁵ Notatki autora artykułu, opracowane na podstawie informacji o repertuarze teatru na kolejne miesiące od grudnia 2015 r. dostępnych na stronie internetowej Teatru Maska, sporządzone z uwzględnieniem informacji o bardzo nielicznych przedstawieniach odwołanych i o spektaklach wyjazdowych (z tego samego źródła pochodzą wiadomości o ilości spektakli podawane w dalszej części artykułu).

⁶ U. Sobol, *Ta sztuka sprawi dużą przyjemność najmłodszym*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 5 (11.01.2016), http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/215411.html?josso_assertion_id=23AA1E637C815916 [dostęp: 30.03.2019].

⁷ Tamże.

⁸ us [U. Sobol], *Premiera „Statku Noego” w Masce*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 228 (27.1.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/232399.html> [dostęp: 30.03.2019]; <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/66372,szczegoly.html> [dostęp: 30.03.2019] (opis inscenizacji *Statek Noego*).

dużą popularnością w okresie przedświątecznym, czyli w grudniu. W ciągu zaledwie ponad roku od premiery zagrano 51 przedstawień. Wybór małej sceny miał służyć stworzeniu przez reżysera J. Popławskiego i aktorów bezpośredniej świątecznej atmosfery. Świętego Franciszka zagrał Maciej Owczarek⁹. Magdalena Mach z regionalnego dodatku do „Gazety Wyborczej” tak scharakteryzowała intencje wychowawcze realizatorów: „Twórcy przyglądają się zachwytowi, z jakim św. Franciszek odbiera świat, jego wdzięczności za każde, najmniejsze nawet stworzenie. Podkreślają, że wiara, radość życia, chęć niesienia pomocy i dzielenia się swoim szczęściem to cechy, które warto rozwijać”¹⁰.

W Teatrze Maska stosunkowo rzadko są wystawiane adaptacje wielkiej klasyki literatury dla dzieci i młodzieży, pomimo dużego znaczenia edukacyjnego takich inscenizacji, w tym dla popularyzacji czytelnictwa, jak również faktu, iż podobne realizacje teatrów lalki i aktora cieszą się prawie zawsze znaczną frekwencją, osiągając dużą liczbę spektakli.

Wielkim osiągnięciem stała się rzeszowska premiera *Akademii pana Kleksa* na podstawie powieści Jana Brzechwy. Data pierwszego przedstawienia to 11 maja 2016 r., a adaptacja utrzymywała się w repertuarze do 2020 r. Możliwe, że jeszcze zostanie wznowiona. Funkcję reżysera pełnił poprzednik J. Popławskiego na stanowisku dyrektora artystycznego Maski, aktor i reżyser Jerzy Jan Połowski. Na sukces wpłynęło wykorzystanie piosenek do wierszy Brzechwy i z tekstem Krzysztofa Gradowskiego oraz muzyką Andrzeja Korzyńskiego, znanych z legendarnego filmu Gradowskiego *Akademia pana Kleksa* z 1983 r., opracowanych w nowych aranżacjach i uzupełnionych kompozycjami Łukasza Damrycha do słów reżysera¹¹. Do końca sezonu 2018/2019 zagrano 87 spektakli musicalu.

Rzeszowska adaptacja cechowała się walorami edukacyjnymi i rozrywkowymi. Uczyla rodziców doceniania dzieci i ich zdolności. Dorosła część widowni z przyjemnością słuchała piosenek Korzyńskiego pamiętanych z ich dziecięcych czasów. Recenzentka U. Sobol trafnie nazwała wersję powieści J. Brzechwy z Teatru Maska rodzinnym przedstawieniem¹².

Na początku sezonu 2016/2017 w Masce dano premierę *Calineczki* według baśni Hansa Christiana Andersena, w reżyserii Daniela Arbaczewskiego (pre-

⁹ *Będzie niebo z dzwonków*, rozmawiała U. Sobol [wywiad z reżyserem J. Popławskim], „Nowiny Gazeta Codzienna” 2017, nr 233 (1.12.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/251767.html> [dostęp: 30.03.2019]; <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/70082,szczegoly.html> [dostęp: 30.03.2019] (opis realizacji *O mniejszych braciśzkach Świętego Franciszka*).

¹⁰ M. Mach, *Premiera dla najmłodszych*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” 2017, nr 279 (1.12.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/251769.html> [dostęp: 30.03.2019].

¹¹ <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/224824.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis rzeszowskiej inscenizacji *Akademii pana Kleksa*).

¹² U. Sobol, *Pan Kleks zaprasza*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 118 (21.06.2016), http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/224824.html?josso_assertion_id=53C12A5724BC38C0 [dostęp: 2.04.2019].

miera – 2 października 2016 r.)¹³. Reżyser deklarował, że skupia się na problemie tolerancji, sprawie dziecka jako członka grupy rówieśniczej¹⁴. Fabułę opowiedziano bez tekstu – środkami plastycznymi, pantomimicznymi, tanecznymi i muzycznymi. Spektakl zachwycił dzieci, którym spodobał się wygląd tytułowej bohaterki ubranej w różową sukienkę¹⁵. Do wiosny 2019 r. *Calineczkę* zagrano 57 razy.

Zainteresowanie publiczności wzbudzają także sztuki stanowiące obraz egzotycznych kultur, niesłusznie nieczęsto prezentowane w rzeszowskim teatrze. Jednym z sukcesów Maski była japońska baśń teatralna, której autor, reżyser i scenograf to Noriyuki Sawa: *Bambusowa księżniczka*¹⁶. W ciągu niecałych dwóch lat, od premiery z września 2017 r. do końca sezonu 2018/2019, zagrano ją 50 razy. *Bambusowa księżniczka* cieszyła się dużą popularnością ze względu na fantastyczno-przygodową fabułę oraz barwną stronę plastyczną¹⁷.

Dobrym pomysłem dyrekcji teatru było odwołanie się do kultury popularnej, powszechnie znanej wśród rodziców i nauczycieli. Chodzi o postać Zorro – głównego bohatera sztuki Dariusza Czajkowskiego *Zorro* (premiera – styczeń 2018 r.). Reżyserii podjął się Arkadiusz Klucznik¹⁸. Wystąpiono z nią 48 razy w ciągu niespełna półtora roku od premiery. Walorem wychowawczym historii o Zorro jest pokazywanie triumfu dobra nad złem¹⁹. Realizatorzy i aktorzy osiągalni cele edukacyjne dzięki dużej widowiskowości, w tym prezentacji meksykańskich tańców w efektownych kostiumach²⁰. Sztuka ta została wznowiona w Masce latem 2021 r. Wykonano dwa plenerowe spektakle na dziedzińcu Zamku Lubomirskich w Rzeszowie.

¹³ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/66371,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis realizacji *Calineczki* w Teatrze Maski).

¹⁴ U. Sobol, *Niesamowite przygody Calineczki ukazują świat z perspektywy małego dziecka*, Naszemiasto.pl - Rzeszów nr 73 (29.09.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/228966.html%0A> [dostęp: 2.04.2019].

¹⁵ U. Sobol, *Premiera „Calineczki”*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 192 (4.10.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/229302.html> [dostęp: 2.04.2019].

¹⁶ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/70084,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis inscenizacji *Bambusowej księżniczki*); M. Chmiel, *Początek sezonu w Teatrze Maski. Odnowiona scena i fotele mają przyciągnąć widzów*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” online 21.09.2017, <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/247989.html> [dostęp: 2.04.2019].

¹⁷ U. Sobol, *Bambusowa księżniczka*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2017, nr 185 (25.09.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/248164.html> [dostęp: 2.04.2019].

¹⁸ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/70083,szczegoly.html> [dostęp: 9.04.2019] (opis rzeszowskiej premiery *Zorro*).

¹⁹ *Zorro na scenie*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” 2018, nr 39 (16.02.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/255120.html> [dostęp: 2.04.2019].

²⁰ U. Sobol, *„Zorro” z wielkim rozmachem i w fantastycznej obsadzie*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2018, nr 36 (20.02.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/255269.html> [dostęp: 2.04.2019].

Dyrektor J. Popławski starał się podejmować na scenie również trudne sprawy, dalekie od rozrywki, ale ważne w wychowaniu duchowym odbiorców. Do oferty teatru trafiły w związku z tym dwa utwory sceniczne dotyczące przemijania i śmierci: *Tylko jeden dzień* Martina Beltscheita (reż. J. Popławski, premiera – maj 2017 r.)²¹ i *Gwiazdnik* Katarzyny Mazur-Lejman (reż. Janusz Ryl-Krystianowski, prapremiera – kwiecień 2018 r.)²². W programie, sprzedawanym przed spektaklami *Tylko jeden dzień*, znalazł się tekst z uwagą o dużej wartości każdego życia, nawet krótkiego²³. Wymowa poetyckiej sztuki *Gwiazdnik* została podsumowana przez recenzentkę Katarzynę Bolec słowami: „Nic nie jest na zawsze”²⁴.

Inny ważny problem podjęty na scenie Maski to tolerancja etniczna. Artyści starali się jej uczyć dzieci i młodzież, grając *Teraz tu jest nasz dom* według powieści Barbary Gawryluk (premiera – marzec 2017 r.). Autor adaptacji Tomasz Kaczorowski i reżyser Anna Retoruk²⁵ przekonywali dziecięcych i dorosłych widzów do tolerancji w stosunku do osób obcej narodowości, w tym Ukraińców, którzy mieszkają w naszym kraju. Ukazali tragizm współczesnych wojen. Zwrócił na to uwagę Szymon Kazimierzczak w recenzji dla ogólnopolskiego pisma „Teatr”²⁶. Agnieszka Pipała stwierdziła w tekście dla Polskiej Agencji Prasowej (PAP), że *Teraz tu jest nasz dom* to „spektakl o tolerancji, empatii i akceptacji”²⁷.

Rzeszowscy lalkarze wystawiali z sukcesem także premiery dla starszej młodzieży i dorosłych. Zainteresowanie wzbudziło widowisko *Bieguny* do tekstu Cypriana Kamila Norwida, zagrane po raz pierwszy we wrześniu 2015 r. we współpracy z zespołem neTTTheatre z Centrum Kultury w Lublinie, w reżyserii Pawła Passiniego²⁸. Dobrym pomysłem było także sięgnięcie do szkolnego ka-

²¹ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/69735,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis realizacji *Tylko jeden dzień*); K. Kazanecka, *Rozpoczęła się Maskarada w Rzeszowie. W Ogrodach Bernardyńskich wystąpił Teatr Piki*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” online (15.05.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/241902.html> [dostęp: 2.04.2019].

²² <http://www.e-teatr.pl/pl/repertuar/49639,szczegoly.html> (opis inscenizacji pt. *Gwiazdnik*).

²³ Program realizacji Teatru Maski *Tylko jeden dzień*, http://www.e-teatr.pl/pl/programy/2018_09/107155/tylko_jeden_dzien_rzeszow.pdf [dostęp: 9.04.2019].

²⁴ K. Bolec, *Nic nie jest na zawsze* (*Gwiazdnik*), Internetowy Magazyn „Teatralia” 2018, nr 237 (7.05.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/258616.html> [dostęp: 2.04.2019].

²⁵ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/69734,szczegoly.html> [dostęp: 9.04.2019] (opis realizacji *Teraz tu jest nasz dom*).

²⁶ Zob. Sz. Kazimierzczak, *Jeśli macie miejsce*, „Teatr” 2017, nr 9 online (9.10.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/248941.html> [dostęp: 2.04.2019].

²⁷ A. Pipała, *Rzeszów: „Teraz tu jest nasz dom” – spektakl o tolerancji, empatii i akceptacji*, PAP (22.03.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/238895.html> [dostęp: 2.04.2019].

²⁸ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/67283,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis inscenizacji *Bieguny*).

nonu literackiego poprzez realizację *Romea i Julii* Williama Szekspira (premiera – czerwiec 2017 r., reż. Bogusław Kierc)²⁹ i *Zemsty* Aleksandra Fredry (premiera – wrzesień 2018 r., reż. Paweł Aigner)³⁰. Na takie sztuki przyciąga się do teatru grupy młodzieży szkolnej, w tym ze szkół ponadpodstawowych. Służy to przełamywaniu stereotypowego przekonania o teatrach lalki i aktora jako o scenach wyłącznie dla dzieci. *Zemsta* Aignera była, zgodnie z intencją Fredry, komedią o wiecznie aktualnych polskich wadach narodowych, o skłóconym „sąsiedzkim piekielku”³¹.

Sztuki grane w Masce nie przyciągałyby dużej ilości widzów, gdyby teatr nie stosował nowoczesnych metod promocji, w tym będących działaniami w dziedzinie animacji kultury. Do najistotniejszych przykładów należały konkursy dla potencjalnych widzów ogłaszane na stronie internetowej teatru przed każdą premierą, która była skierowana do dzieci. Konkursy były powiązane tematycznie z treścią inscenizacji, często z zastrzeżeniem przedziału wiekowego uczestników. Przed pierwszym przedstawieniem *Calineczki* zachęcano przyszłych widzów do wykonania oryginalnej pracy plastycznej: „W związku z premierą nowego spektaklu pt. *Calineczka* mamy wyzwanie dla wszystkich małych i większych projektantów. Zapraszamy do zaprojektowania sukienki dla Calineczki! Wymyślcie fason, dobraćcie kolor, pozwólcie wyobraźni przejąć stery”³². Promocji *Statku Noego* towarzyszył konkurs na wizerunek malarzski biblijnego statku Noego³³. Zainteresowanie inscenizacją sztuki *Tylko jeden dzień* miała wzbudzić propozycja stworzenia komiksu – prezentacji „idealnego poranka, południa i wieczoru” autora pracy³⁴. Popularyzacji premiery *Bambusowej księżniczki* służyło zadanie konkursowe – propozycja wykonania wachlarza dla głównej bohaterki. Zachęcano do tego widzów w wieku od czwartego do dziesiątego roku życia³⁵. Przed premierą *Zorro* starano się rozwijać talenty literackie. Zachęcano uczniów do napisania tekstów piosenek na temat

²⁹ <http://www.e-teatr.pl/pl/realizacje/69736,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis premiery *Romea i Julii*).

³⁰ <http://www.e-teatr.pl/pl/repertuar/50395,szczegoly.html> [dostęp: 2.04.2019] (opis realizacji *Zemsty* z Maski).

³¹ Rzeszów. Premiera „*Zemsty*” w Teatrze Maski (materiał nadesłany) (21.09.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/264323.html> [dostęp: 2.04.2019].

³² Konkurs „*Calineczka*”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-calineczka,art469/> [dostęp: 5.04.2019].

³³ Konkurs dotyczący spektaklu pt. „*Statek Noego*”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-spektaklu-pt-statek-noego,art478/> [dostęp: 5.04.2019].

³⁴ Konkurs dotyczący premiery „*Tylko jeden dzień*”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-tylko-jeden-dzien,art511/> [dostęp: 5.04.2019].

³⁵ Konkurs dotyczący premiery „*Bambusowa księżniczka*”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-bambusowa-ksiezniczka,art545/> [dostęp: 5.04.2019].

Zorro³⁶. *Gwiazdnik* promowano, proponując zaprojektowanie książki *Gwiazdnik o historiach gwiazd*³⁷. Przed premierą sztuki Rady Moskovej w reżyserii J. Popławskiego *Dokąd pędzisz, koniku?*, która miała miejsce w październiku 2018 r.³⁸, można było wykonać portret konika³⁹. Spektakl *Wystarczy być* według Toona Tellegena (reż. Radosław Kasiukiewicz, premiera – marzec 2019 r.) poprzedził konkurs na portret osoby uważanej za swojego „najlepszego przyjaciela”. W reklamie konkursu znalazła się informacja, że tematem reklamowanej bajki jest „bezinteresowna przyjaźń”. Dzieciom pozostawiono swobodę wyboru techniki pracy⁴⁰.

Wśród przedpremierowych konkursów z Maski dominowała dziecięca sztuka plastyczna, co jest naturalne w teatrze lalkowym, dla którego podstawowy język artystyczny stanowią plastyczne środki wyrazu. Animacyjny charakter konkursów polegał na zachęcaniu widzów do rozwijania zainteresowań i zdolności artystycznych. Organizatorzy inspirowali pedagogów z placówek edukacyjnych, wychowawczych i domów kultury poprzez podsuwanie tematów do pracy z wychowanymi. Propozycje mogły być zachętą dla zainteresowanych osób do realizowania zajęć plastycznych i teatralno-plastycznych własnych pomysłów.

Bardziej animacyjny charakter miały warsztaty, przeważnie odpłatne, oferowane przez teatr. Dokładne opisy tych działań można znaleźć na stronie internetowej teatru. Przy placówce funkcjonowała Mała Akademia Teatralna dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Jej działalność polegała na prowadzeniu zajęć aktorskich przez lalkarzy i przygotowywaniu etiid w wykonaniu podopiecznych do prezentacji przed publicznością⁴¹.

W 2017 r. w Masce odbyły się warsztaty na temat teatru lalkowego pod hasłem *Laboratorium – teatr poza schematami*, na których m.in. przekazywano młodzieży umiejętności aktorskie i taneczne oraz uczono dzieci i rodziców zabaw muzyczno-ruchowych. Przygotowano pomoce metodyczne dla nauczycieli związane tematycznie z trudniejszymi inscenizacjami: *Teraz tu jest nasz dom*, *Tylko jeden dzień* oraz *Romeo i Julia*. W ten sposób przygotowano dydaktyków

³⁶ *Konkurs dotyczący premiery „Zorro”*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-zorro,art563/> [dostęp: 5.04.2019].

³⁷ *Konkurs dotyczący prapremiery „Gwiazdnik”*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-prapremiery-gwiazdnik,art572/> [dostęp: 5.04.2019].

³⁸ <http://www.e-teatr.pl/pl/repertuar/50593,szczegoly.html> [dostęp: 5.04.2019] (opis premiery *Dokąd pędzisz, koniku?*).

³⁹ *Konkurs Stwórz portret konika*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-stworz-portret-konika,art598/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁰ *Konkurs „Mój przyjaciel”*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-moj-przyjaciel,art616/> [dostęp: 5.04.2019]; <http://www.e-teatr.pl/pl/repertuar/51269,szczegoly.html> [dostęp: 5.04.2019] (opis inscenizacji *Wystarczy być*).

⁴¹ Zob. np. *Warsztaty teatralne dla młodzieży luty–czerwiec 2016*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/warsztaty-teatralne-dla-mlodziezy,art354/> [dostęp: 5.04.2019]; *Mała Akademia Teatralna*, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/mala-akademia-teatralna/> [dostęp: 5.04.2019] (informacja o ofercie Małej Akademii Teatralnej w zakładce *Edukacja* na stronie internetowej Teatru Maski).

do rozmowy z uczniami po wspólnym obejrzeniu spektaklu. Projekt został zrealizowany dzięki dofinansowaniu uzyskanemu od Narodowego Centrum Kultury (program Kultura – Interwencje 2017)⁴².

W kwietniu 2019 r. w teatrze miały miejsce warsztaty *Teatralne atelier* na temat pedagogiki teatru. W zajęciach mogli uczestniczyć animatorzy kultury: instruktorzy, bibliotekarze i nauczyciele⁴³.

Uczestnicy zajęć warsztatowych mogli rozbudzić w sobie zamiłowanie do działalności w zakresie animacji kultury teatralnej, a początkujący lub doświadczeni animatorzy doskonalili warsztat zawodowy.

Forma pracy, zapożyczona przez Teatr Maska od innych rodzajów instytucji kultury: bibliotek publicznych i muzeów, to lekcje teatralne dla szkół i placówek przedszkolnych poświęcone konkretnym zagadnieniom, m.in. z dziedziny techniki teatralnej i historii teatru. Zajęcia lekcyjne mogły także towarzyszyć wybranym realizacjom. Z ofertą lekcji można się było zapoznać, przeglądając treść zakładki *Edukacja* na www.teatrmaska.pl⁴⁴.

W teatrze były organizowane również wystawy plastyczne. Promowano je na teatralnej stronie internetowej. Przestrzeń upowszechniania sztuki plastycznej to foyer z galerią przy wejściu na widownię z dużą sceną. W 2015 r. znalazła się tam ekspozycja prac fotograficznych Przemysława Wiśniewskiego o tematyce teatralnej Teatr FOTografii⁴⁵, a 27 marca 2017 r. została otwarta wystawa *Młode talenty rzeszowskiego plastyka* – prezentacja dzieł dwóch uczennic miejscowego liceum plastycznego – Katarzyny Krzywdy i Katarzyny Szczęch⁴⁶.

Inne działania oraz wydarzenia niż premiery i kolejne spektakle teatralne, m.in. konkursy, warsztaty, wystawy i lekcje, mają służyć ważnemu celowi teatru, jaki stanowi promocja repertuaru. Podobnie jest w bibliotekach publicznych i muzeach, gdzie wprowadza się dodatkowe formy działalności, odmienne aniżeli typowa praca bibliotekarska czy muzealna, aby powiększać liczbę czytelników i zwiedzających.

Na uwagę zasługuje działalność Teatru Maska w zakresie udostępniania sztuki teatralnej osobom niepełnosprawnym. Akcję prowadzono od 2015 r. Polegała ona na uzupełnianiu spektakli w razie potrzeby audiodeskrypcją, napisami i tłumaczeniem migowym, aby mogli je odbierać widzowie z dysfunkcjami wzroku i słuchu. Była możliwa dzięki pomocy finansowej ze strony Narodowego Centrum Kultury⁴⁷.

⁴² *Projekty*, <http://www.teatrmaska.pl/teatr/projekty/LaBORatorium-teatr-pozza-scematami-warsztaty-i-spektakle/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴³ *Teatralne atelier – warsztaty z pedagogiki teatru*, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/teatralne-atelier/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁴ *Lekcja w teatrze*, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/lekcja-w-teatrze/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁵ *Teatr fotografii (wernisaz wystawy)*, <http://www.teatrmaska.pl/spektakle/dzieci/teatr-fotografii-wernisaz-wystawy,spektakl458/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁶ *Galeria teatru zaprasza!*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/galeria-teatru-zaprasza,art508/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁷ *Maska przekracza bariery!*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/maska-przekracza-bariery,art340/> [dostęp: 5.04.2019].

W 2017 i 2018 r. zespół występował na Warszawskim Festiwalu Kultury Bez Barrier. Impreza odbywała się w licznych miastach w Polsce, m.in. w Rzeszowie. Zespół Maski prezentował w jej ramach na własnej scenie przedstawienia z audiodeskrypcją⁴⁸. Co bardzo istotne, działania na rzecz niepełnosprawnych nie ograniczają się do odświętnych, festiwalowych wydarzeń, ale należą do codziennej praktyki teatru. Dotyczy to np. realizacji z 2018 r. *Dokąd pędzisz, koniku?* Inscenizacja została uzupełniona audiodeskrypcją w ramach współpracy, jaką Teatr Maska prowadzi z Fundacją Kultura Bez Barrier⁴⁹. Zamieszczanie informacji o powyższej ofercie na teatralnej WWW miało zachęcać rodziców i pedagogów dzieci niepełnosprawnych do przyjsia z wychowankami do teatru. Celem było umożliwienie osobom niepełnosprawnym biernego uczestnictwa w kulturze teatralnej.

Teatr poszerzał zasięg prowadzonej działalności mającej na celu upowszechnianie sztuki teatralnej, występując w innych ośrodkach na terenie Polski. W lutym 2019 r. zagrano *Dokąd pędzisz, koniku?* w Centrum Kultury Mościce w Tarnowie, o czym informowano na portalu internetowym www.malopolska.pl⁵⁰. Przed przedstawieniem aktorzy Maski poprowadzili warsztaty teatralne dla rodzin *Zaczarowany teatr wyobraźni*⁵¹.

Zespół stosunkowo często wyjeżdżał ze spektaklami na festiwale zagraniczne. W 2018 r. występował w Słowacji, Chorwacji, Rumunii, Turcji czy w tak odległym kraju, jak Japonia, o czym informowano za PAP na wortalu e-teatr.pl⁵². 27 oraz 29–30 marca 2019 r. to daty występów Teatru Maski ze spektaklami *Romeo i Julia* na międzynarodowym festiwalu teatralnym w Turcji, w mieście Adana i w Stambule⁵³.

Artyści Maski prowadzili też za granicą warsztaty teatralne. W grudniu 2016 r. mieli teatralne i plastyczne zajęcia warsztatowe z uczniami polskiego Szkolnego Punktu Konsultacyjnego w Ambasadzie RP w stolicy Maroka w Afryce – mieście Rabat⁵⁴. Aktorzy ułatwiali takimi warsztatami pedagogom – animatorom kultury stosowanie form teatralnych w działalności edukacyjnej, bo

⁴⁸ *Spektakle bez barier. Październik 2018*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/spektakle-bez-barier,art599/> [dostęp: 5.04.2019].

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ *Spektakl „Dokąd pędzisz, koniku?” Teatr Maska w Rzeszowie*, <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/kultura/spektakl-dokad-pedzisz-koniku-teatr-maska-w-rzeszowie> [dostęp: 5.04.2019].

⁵¹ Tamże.

⁵² *Rzeszów. Teatr Maska rozpoczął tournée po kilku krajach Europy i Azji*, PAP, 25.04.2018, <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/258256.html> [dostęp: 5.04.2019].

⁵³ *„Romeo i Julia” na 21. Sabanci Adana International Theater Festival*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/romeo-i-julia-na-21-sabanci-adana-international-theater-festival,art624/> [dostęp: 6.04.2019].

⁵⁴ A. Pipała, PAP, *Rzeszów. Pracownicy Maski poprowadzą warsztaty w Maroku*, 8.12.2016, http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/233079.html?josso_assertion_id=2C820B0AC0EC1DCE [dostęp: 5.04.2019].

przekazywali uczniom umiejętności aktorskie. Wyjazdy ze spektaklami i warsztatami poza granice naszego kraju, w tym na obce kontynenty, zasługują na uznanie jako działania polegające na upowszechnianiu polskiej sztuki teatralnej w obcych kręgach kulturowych.

Ogromnym sukcesem Teatru Maska stały się dwa organizowane w nim festiwale, dzięki którym mieszkańcy Rzeszowa mają dostęp do bogatej oferty polskiej i obcej sztuki teatralnej.

Od 2010 r. w Masce odbywa się co rok na wiosnę Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ożywionej Formy Maskarada. Do programu oprócz tytułów dla dzieci zawsze trafiają widowiska dla młodzieży i dorosłych⁵⁵. Maskarada zyskała dużą popularność wśród publiczności. Jubileuszowa dziesiąta edycja festiwalu miała miejsce 19–23 maja 2019 r. Organizatorzy uzyskali wsparcie pieniężne od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Fundusz Promocji Kultury)⁵⁶. Program kolejnych festiwali jest dokumentowany wraz z publikacjami prasowymi na portalu e-teatr.pl⁵⁷.

W tej samej bazie pełnotekstowej można znaleźć informacje oraz głosy prasy o ogólnopolskim Festiwalu Naukowo-Artystycznym Źródła Pamięci. Szajna–Grotowski–Kantor. Teatr Maska współorganizował to cykliczne wydarzenie z rzeszowską sceną alternatywną Teatr Przedmieście. Inicjatorka i dyrektor artystyczny imprezy to Aneta Adamska, która prowadziła Teatr Przedmieście. Wydarzenie dofinansowywane z tych samych środków państwowych co Maskarada odbywało się każdego roku w jesieni. Program adresowany był wyłącznie do widzów dorosłych. Miejsce prezentacji znaczącej części spektakli stanowiła duża scena Maski. Przedstawieniom towarzyszyły sesje, promocje książek i wystawy. Imprezy naukowe odbywały się głównie w Uniwersytecie Rzeszowskim. VIII edycję zorganizowano 26–30 września 2018 r.⁵⁸.

Działalność Teatru Maska w zakresie upowszechniania i animacji kultury nie byłaby skuteczna, gdyby pracownicy tej instytucji nie prowadzili intensywnej promocji oferty, zwłaszcza w internecie, ale też poprzez tradycyjne rozwiszanie afiszów na terenie miasta.

⁵⁵ *Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ożywionej Formy Maskarada*, <http://www.e-teatr.pl/pl/festiwale/566.html> [dostęp: 5.04.2019].

⁵⁶ *X Festiwal Teatrów Ożywionej Formy Maskarada 19–23 maja 2019*, <http://www.teatrmaska.pl/festiwale/maskarada/> [dostęp: 5.04.2019] (zakładka *Maskarada* w ramach zakładki *Festiwale* na stronie internetowej Teatru Maska).

⁵⁷ *Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ożywionej Formy Maskarada...*, [dostęp: 5.04.2019].

⁵⁸ *Źródła Pamięci. Szajna–Grotowski–Kantor*, <http://www.e-teatr.pl/pl/festiwale/3600,edycja.html> [dostęp: 5.04.2019]. Zob. też *Źródła Pamięci. Szajna–Grotowski–Kantor. Rzeszów, 26–30 września 2018*, <http://www.teatrmaska.pl/festiwale/zrodla-pamieci/> [dostęp: 5.04.2019] (zakładka *Źródła Pamięci* w ramach zakładki *Festiwale* na stronie internetowej Teatru Maska).

Najważniejsze miejsce promocji teatru w przestrzeni internetowej stanowiła strona WWW Maski⁵⁹. Często trafiały na nią nagrania filmowe fragmentów przedstawień⁶⁰. Teatr ma profil w serwisie społecznościowym Facebook, gdzie można się zapoznać z postami i zdjęciami. Na Facebooku znajdziemy również audiowizualne rejestracje scen ze spektakli⁶¹. Teatr Maska zamieszcza fotografie na swoim profilu w fotograficznym serwisie społecznościowym Instagram⁶².

Zarejestrowane fragmenty inscenizacji z Maski były wprowadzane także na miejskie portale internetowe. Najwięcej materiałów filmowych można jednak wyszukać na portalu Youtube. Są to spoty promocyjne, fragmenty przedstawień, informacje o teatralnych wydarzeniach⁶³.

Teatr Maska w Rzeszowie to samorządowa instytucja kultury mająca duże osiągnięcia w zakresie upowszechniania sztuki teatralnej. Maska przyciąga na spektakle nie tylko dzieci, ale regularnie wystawia tytuły dla młodzieży i dorosłych. Spektakle spotykają się z dużym zainteresowaniem ze strony odbiorców, którzy należą do wszystkich grup wiekowych. Świadczy to o zrozumieniu rzeszowskich lalkarzy dla konieczności zaspokajania potrzeb kulturalnych osób w każdym wieku. Festiwale organizowane przez teatr, szczególnie Maskarada, skutkują dużym wzbogaceniem oferty teatralnej dostępnej w mieście.

Pracownicy teatru z sukcesem stosują nowoczesne metody promocji repertuaru. Często wprowadzają do promocji teatru elementy działań animacyjnych, jak konkursy czy warsztaty. O owocności akcji promocyjnych świadczy duża liczba przedstawień większości realizacji.

Prowadzący teatr pamiętają też o konieczności umożliwiania dostępu do kultury artystycznej osobom z niepełnosprawnościami.

Dobrze by było, gdyby repertuar Maski częściej niż obecnie wzbogacano o adaptacje klasyki polskiej oraz obcej literatury dziecięco-młodzieżowej. Takie spektakle przyciągają dużą liczbę widzów i mają znaczenie dla promocji czytelnictwa wśród dzieci. Tak samo potrzebne jest częste prezentowanie egzotycz-

⁵⁹ <http://www.teatrmaska.pl/> [dostęp: 5.04.2019] (strona internetowa Teatru Maska).

⁶⁰ Zob. np. *Piotruś Pan. Premiera: 09.05.2015 r.*, <http://www.teatrmaska.pl/spektakle/dzieci/piotrus-pan,spektakl452/> [dostęp: 5.04.2019] (informacja o inscenizacji *Piotruś Pan* uzupełniona zapisem filmowym fragmentu spektaklu).

⁶¹ <https://pl-pl.facebook.com/teatrmaska.rzeszow/> [dostęp: 5.04.2019] (profil Teatru Maska na portalu Facebook).

⁶² <https://www.instagram.com/teatrmaska.rzeszow/> [dostęp: 5.04.2019] (profil Teatru Maska na Instagramie).

⁶³ Zob. np. <https://www.youtube.com/watch?v=8jUaE9yuxrc> [dostęp: 5.04.2019] (fragment spektaklu Teatru Maska *Gra* uzupełniony opisem); <https://www.youtube.com/watch?v=NGNGZiYhmAE> [dostęp: 5.04.2019] (fragmenty przedstawienia *Zemsta* uzupełnione opisem); <https://www.youtube.com/watch?v=aDrHtZ6r1pw> [dostęp: 5.04.2019] (fragment *Czasoodkrywania* uzupełniony opisem, ze sfilmowanymi reakcjami zainteresowanej lub rozbawionej dziecięcej widowni i równie spontanicznymi odpowiedziami dzieci na pytania, kierowanymi do nich przez aktorki w ramach spektaklu).

nych baśni, czyli utworów cennych w edukacji kulturowej. Takie baśnie kształtują u czytelników, słuchaczy i widzów otwartość na obce kręgi kulturowe, a przynajmniej ich znajomość. Poza tym Teatr Maska powinien prowadzić, na miarę dostępnych środków finansowych, działalność objazdową na terenie województwa podkarpackiego. W ten sposób ułatwiałby bierne uczestnictwo w kulturze teatralnej dzieciom, młodzieży i dorosłym z ośrodków małomiejskich i wiejskich. Przedstawienia można w miarę możliwości uzupełniać warsztatami. Kameralne spektakle mogłyby być grane nawet w domach kultury o skromnych warunkach lokalowych, szkołach i przedszkolach.

W latach 2015–2019 instytucja kultury, jaką jest Teatr Maska, osiągnęła szczególnie dobre efekty w prowadzonej działalności statutowej⁶⁴. Niestety, działalność teatru została w dramatyczny sposób przerwana w 2020 r. w związku z pandemicznymi obostrzeniami, bardzo dotkliwymi dla wszystkich instytucji kultury. Później teatr znowu był zamykany, a jego działalność jest ograniczana i zagrożona przerwami także w 2021 r. i kolejnym. Kiedy na świecie i w Polsce nastąpi normalizacja życia społecznego, dyrekcja będzie mogła powrócić do dawnych form działalności, np. organizowania konkursów i warsztatów czy dostosowywania spektakli do percepcji osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu. Ograniczenia w dostępie dzieci i młodzieży do kultury skutkują pogłębianiem się ich uzależnienia od internetu, podobnie jak edukacja zdalna.

Bibliografia

- Będzie niebo z dzwonek*, rozmawiała U. Sobol [wywiad z reżyserem J. Popławskim], „Nowiny Gazeta Codzienna” 2017, nr 233 (1.12.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/251767.html> [dostęp: 30.03.2019].
- Bolec K., *Nic nie jest na zawsze (Gwiezdnik)*, Internetowy Magazyn „Teatralia” 2018, nr 237 (7.05.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/258616.html> [dostęp: 2.04.2019].
- Chmiel M., *Początek sezonu w Teatrze Maska. Odnowiona scena i fotele mają przyciągnąć widzów*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” online 21.09.2017, <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/247989.html> [dostęp: 2.04.2019].
- <https://pl-pl.facebook.com/teatrmaska.rzeszow/> [dostęp: 5.04.2019] (profil Teatru Maska w serwisie społecznościowym Facebook).
- Galeria teatru zaprasza!*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/galeria-teatru-zaprasza,art508/> [dostęp: 5.04.2019].
- Historia*, <http://www.teatrmaska.pl/teatr/historia/> [dostęp: 2.04.2019].
- <https://www.instagram.com/teatrmaska.rzeszow/> [dostęp: 5.04.2019] (profil Teatru Maska w serwisie społecznościowym Instagram).
- Kazanecka K., *Rozpoczęła się Maskarada w Rzeszowie. W Ogrodach Bernardyńskich wystąpił Teatr Piki*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” online (15.05.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/241902.html> [dostęp: 2.04.2019].

⁶⁴ Zob. przypis nr 3 niniejszego artykułu i fragment tekstu, do którego się odnosi.

- Kazimierczak Sz., *Jeśli macie miejsce*, „Teatr” 2017, nr 9 online (9.10.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/248941.html> [dostęp: 2.04.2019].
- Konkurs „Calineczka”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-calineczka,art469/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs dotyczący prapremiery „Gwiazdnik”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-prapremiery-gwiazdnik,art572/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs dotyczący premiery „Bambusowa księżniczka”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-bambusowa-ksiezniczka,art545/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs dotyczący premiery „Tylko jeden dzień”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-tylko-jeden-dzien,art511/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs dotyczący premiery „Zorro”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-premiery-zorro,art563/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs dotyczący spektaklu pt. „Statek Noego”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-dotyczacy-spektaklu-pt-statek-noego,art478/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs „Mój przyjaciel”, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-moj-przyjaciel,art616/> [dostęp: 5.04.2019].
- Konkurs Stwórz portret konika, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/konkurs-stworz-portret-konika,art598/> [dostęp: 5.04.2019].
- Lekcja w teatrze, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/lekcja-w-teatrze/> [dostęp: 5.04.2019].
- Mach M., *Premiera dla najmłodszych*, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” 2017, nr 279 (1.12.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/251769.html> [dostęp: 30.03.2019].
- MAF, *Teatr Maska zaprasza na „Grę”*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 172 (6.09.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/227613.html> [dostęp: 30.03.2019].
- Mała Akademia Teatralna*, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/mala-akademia-teatralna/> [dostęp: 5.04.2019].
- Maska przekracza bariery!*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/maska-przekracza-bariery,art340/> [dostęp: 5.04.2019].
- Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ożywionej Formy Maskarada*, <http://www.e-teatr.pl/pl/festiwal/566.html> [dostęp: 5.04.2019].
- <http://www.muzeumdobranocek.com.pl/p/> [dostęp: 2.04.2019] (strona internetowa Muzeum Dobranocek w Rzeszowie).
- Piotruś Pan. Premiera: 9.05.2015 r.*, <http://www.teatrmaska.pl/spektakle/dzieci/piotrus-pan,spektakl452/> [dostęp: 5.04.2019] (informacja o inscenizacji *Piotruś Pan*, uzupełniona za pisem filmowym fragmentu spektaklu).
- Pipała A., PAP, Rzeszów. *Pracownicy Maski poprowadzą warsztaty w Maroku*, 8.12.2016, http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/233079.html?josso_assertion_id=2C820B0AC0EC1DCE [dostęp: 5.04.2019].
- Pipała A., Rzeszów: „*Teraz tu jest nasz dom*” – spektakl o tolerancji, empatii i akceptacji, PAP (22.03.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/238895.html> [dostęp: 2.04.2019].
- Program realizacji Teatru Maska *Tylko jeden dzień*, http://www.e-teatr.pl/pl/programy/2018_09/107155/tylko_jeden_dzien_rzeszow.pdf [dostęp: 9.04.2019].
- Projekty*, <http://www.teatrmaska.pl/teatr/projekty/LaBORatorium-teatr-poza-scematami-warsztaty-i-spektakle/> [dostęp: 5.04.2019].
- „*Romeo i Julia*” na 21. *Sabancı Adana International Theater Festival*, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/romeo-i-julia-na-21-sabanci-adana-international-theater-festival,art624/> [dostęp: 6.04.2019].
- Rzeszów. *Edukacyjna premiera z inspiracji wojewody i kuratora oświaty*, PAP 6.09.2016, <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/227625.html> [dostęp: 30.03.2019].
- Rzeszów. *Premiera „Zemsty” w Teatrze Maska* (materiał nadesłany) (21.09.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/264323.html> [dostęp: 2.04.2019].

Rzeszów. *Teatr Maska rozpoczął tournée po kilku krajach Europy i Azji*, PAP, 25.04.2018, <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/258256.html> [dostęp: 5.04.2019].

Sobol U., *Bambusowa księżniczka*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2017, nr 185 (25.09.2017), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/248164.html> [dostęp: 2.04.2019].

Sobol U., *Niesamowite przygody Calineczki ukazują świat z perspektywy małego dziecka*, Nasze-miasto.pl – Rzeszów nr 73 (29.09.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/228966.html%0A> [dostęp: 2.04.2019].

Sobol U., *Pan Kleks zaprasza*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 118 (21.06.2016), http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/224824.html?josso_assertion_id=53C12A5724BC38C0 [dostęp: 2.04.2019].

Sobol U., *Premiera „Calineczki”*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 192 (4.10.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/229302.html> [dostęp: 2.04.2019].

Sobol U., *Ta sztuka sprawi dużą przyjemność najmłodszym*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 5 (11.01.2016), http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/215411.html?josso_assertion_id=23AA1E637C815916 [dostęp: 30.03.2019].

Sobol U., *„Zorro” z wielkim rozmachem i w fantastycznej obsadzie*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2018, nr 36 (20.02.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/255269.html> [dostęp: 2.04.2019].

Spektakl „Dokąd pędzisz, koniku?” Teatr Maska w Rzeszowie, <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/kultura/spektakl-dokad-pedzisz-koniku-teatr-mask-a-w-rzeszowie> [dostęp: 5.04.2019].

Spektakle bez barier. Październik 2018, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/spektakle-bez-barier,art599/> [dostęp: 5.04.2019].

Statut Teatru Maska w Rzeszowie, https://www.google.com/search?q=Teatr+maska+w+Rzeszowie+statut&rlz=1C1AOHY_plPL709PL709&oq=Teatr+maska+w+Rzeszowie+statut&aqs=chrome..69i57.9456j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8 [dostęp: 5.04.2019].

Szarzyńska B., *Teatralne i muzyczne instytucje zawodowe w Rzeszowie 1944–1975*, Rzeszów 2007.

Teatr fotografii (wernisaz wystawy), <http://www.teatrmaska.pl/spektakle/dzieci/teatr-fotografii-wernisaz-wystawy,spektakl458/> [dostęp: 5.04.2019].

Teatralne atelier – warsztaty z pedagogiki teatru, <http://www.teatrmaska.pl/edukacja/teatralne-atelier/> [dostęp: 5.04.2019].

<http://www.teatrmaska.pl/> [dostęp: 5.04.2019] (strona internetowa Teatru Maska).

us [U. Sobol], *Premiera „Statku Noego” w Masce*, „Nowiny Gazeta Codzienna” 2016, nr 228 (27.1.2016), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/232399.html> [dostęp: 30.03.2019].

Warsztaty teatralne dla młodzieży luty–czerwiec 2016, <http://www.teatrmaska.pl/aktualnosci/warsztaty-teatralne-dla-mlodziezy,art354/> [dostęp: 5.04.2019].

<https://www.youtube.com/watch?v=aDrHtZ6r1pw> (fragment spektaklu Teatru Maska *Czasoodkrywanie*).

<https://www.youtube.com/watch?v=8jUaE9yuxrc> [dostęp: 5.04.2019] (fragment spektaklu Teatru Maska *Gra*).

<https://www.youtube.com/watch?v=NGNGZiYhmAE> [dostęp: 5.04.2019] (fragmenty spektaklu Teatru Maska *Zemsta*).

X Festiwal Teatrów Żywej Formy Maskarada 19–23 maja 2019, <http://www.teatrmaska.pl/festiwale/maskarada/> [dostęp: 5.04.2019].

Zorro na scenie, „Gazeta Wyborcza Rzeszów” 2018, nr 39 (16.02.2018), <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/255120.html> [dostęp: 2.04.2019].

Źródła Pamięci. Szajna–Grotowski–Kantor, <http://www.e-teatr.pl/pl/festiwale/3600,edycja.html> [dostęp: 5.04.2019].

Źródła Pamięci. Szajna–Grotowski–Kantor. Rzeszów, 26–30 września 2018, <http://www.teatrmaska.pl/festiwale/zrodla-pamieci/> [dostęp: 5.04.2019].

THE ACTIVITIES OF THE MASKA THEATER IN RZESZÓW IN 2015–2019 IN THE FIELD OF DISSEMINATING AND ANIMATING CULTURE IN THE LIGHT OF PRESS AND INTERNET PUBLICATIONS

Summary

The article concerns the puppet theater Maska in Resov. It contains a discussion of the repertoire. The author writes about promotional and educational activities, such as competitions, exhibitions, workshops, running profiles on social networks and a website. He draws attention to the animation character of workshops and competitions. Another important issue is directing repertoire proposals not only to children, but also to young people and adults. What also worth praising is the completion of the spectacles with technologies that enable the reception of people visually impaired or with hearing impairments. Two annual festivals organized by Teatr Maska are an achievement: International Festival of theaters of the Animated Masquerade Form and a nationwide Festival of Science and Art Source of Remembrance. Szajna–Grotowski–Cantor.

Keywords: Maska Theater in Resov, theater culture, animation and dissemination of culture, promotion of culture